

- CALL -
20/21

Werkplaats Muzisch Onderzoek

Persoonlijk maken

Samen maken

Kennis maken

Publiek maken

Witness

iging

Uitnodiging Werkplaats Muzisch Onderzoek 2020/2021

Wil je werken aan jouw professionele praktijkvragen door een onconventionele manier van onderzoeken? Wil je het verschil maken in jouw werkpraktijk door jezelf en collega's door andere ogen te laten kijken? Wil je niet alleen praten over je onderwerp maar dit in de beleving brengen van jezelf en van jouw publiek? Wil je zelf als onderzoeker én maker zichtbaar worden? Dan nodigen wij jou uit als praktijkonderzoeker in onze vierde Werkplaats Muzisch Onderzoek.

In september 2020 starten we met de Werkplaats Muzisch Onderzoek 2020/2021 waarin we - in gezamenlijkheid - vanuit een muzisch perspectief onderzoeken, leren en veranderen. We zetten daarin onze praktijkvragen en ons makerschap centraal doordat we onszelf op het spel zetten (persoonlijk maken), in co-creatie werken (samen maken), waarin we andere vormen van kennis ontwikkelen (kennis maken) en dit delen met belanghebbenden (publiek maken).

De Werkplaats Muzisch Onderzoek is een initiatief van en een samenwerking tussen de Hogeschool voor Kunsten Utrecht (lectoraat Kunst en Professionalisering van Bart van Rosmalen) en de Hogeschool Utrecht (lectoraat Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek van Daan Andriessen).

1

Persoonlijk maken

Regels maken we met de beste bedoelingen. Maar regels worden gemakkelijk systemen die ons klem zetten. Dan worden protocol, resultaatverplichting en afvinklijst bepalend. Wat kunnen we daarin nog aan tegenkracht en menselijke maat ontplooien? Hoe kunnen we het werk weer *persoonlijk maken*? We zijn in organisaties steeds vaker op zoek naar de eigenzinnige professional, naar makers in plaats van volgers met de moed om zichzelf op het spel te zetten. Bronnen om verder te verkennen zijn First Person Action Research, Living Life as Inquiry (2016) van Judi Marshall en Tempered Radicals (2001) van Debra Meyerson.

2

Samen maken

We willen liever geen solisten. Want, werkend in complexiteit en toenemende onvoorspelbaarheid, kunnen we het niet langer alleen. Het wordt steeds belangrijker om de grenzen van hiërarchie, discipline en organisatie actief over te gaan en nieuwe verbindingen te maken: transdisciplinair en cross-over. Omdat er anders niets verandert neemt de noodzaak toe om de aandacht te richten op het concreet *samen maken* en iets neerzetten in plaats van alleen te praten. Hoe kunnen we die co-creatie van verandering (André Wierdsma, 1999) realiseren en elkaar in de ontmoeting met de ander tot goed gezelschap zijn? (Harry Kunneman in Waardenwerk 2019)?

Kennis maken

3

Welke kennis is bruikbaar voor onderweg? Dat kan je vooraf niet zeggen! Gaandeweg komt op wat er nodig is 'in' het werk, wat er en waarom het lukt of mislukt, wat volgende stappen en nieuwe verbindingen kunnen zijn. Dat daagt ons uit om onderzoekend heen en weer te bewegen tussen wat we doen en hoe we ernaar kijken, daagt ons uit tot *kennis maken* in de praktijk. Donald Schön maakte in *The Reflective Practitioner* (1984) al onderscheid tussen reflection 'on' action en reflection 'in' action. Bovendien is de vraag naar kennis voor onderweg niet louter cognitief, maar strekt zich uit van handelingskennis tot en met materiële en belichaamde kennis (*Epistemic Fluency and Professional Education* (2017) van Peter Goodyear en Lina Markauskaite).

4

Publiek maken

We hebben het verlangen om wat werkt en wat betekenisvol is publiek te maken. Maar hoe doe je dat, de ander in beweging brengen? Kunnen we nog wel het verschil maken met een rapport of een notitie, met een conferentie of expertmeeting? Uitkomsten en resultaten van onze reizen zijn op zichzelf niet genoeg om tot duurzame doorwerking bij anderen te leiden. Daarvoor zullen we ook tot de harten van de mensen moeten spreken. Hoe kunnen we de toeschouwers langs de lijn betrekken bij het gemeenschappelijke, het publieke 'goed' dat we delen? Hoe kunnen we *publiek maken*?

Een muzisch perspectief

Waar komt het woord muzisch vandaan?

In ieder mens zit een scheppend vermogen. Ieder mens is op zijn of haar manier een verteller, een speler en een maker.

Daarin schuilt een sterke kracht en een eigen zinnigheid. Hoe wakker je die kwaliteiten in het professionele werk aan zonder het over kunst (te exclusief) en creativiteit (te veel gebruikt) te hebben? De oorsprong van het woord muzisch gaat terug naar de mythe van de muzen in de Griekse mythologie. Het is een bron van voor de scheiding tussen kunsten en wetenschappen, van voor disciplines als vakgebieden. Een bron die inspireert tot wederkerigheid in het samen werken en het ontstaan van gemeenschappelijke waarden door publieke opvoering. Een verrassende invalshoek om van daaruit naar onderzoekend werken en kennis maken te kijken. In zijn boek *Muzische Professionalisering- publieke waarden in professioneel handelen* (2016) geeft Bart van Rosmalen de aanzet tot het muzisch perspectief op manieren van denken en werken dat we nu verder uitwerken in de praktijk.

Werkplaats 20-21

Bij het onderzoekend verder ontwikkelen van het muzisch perspectief hoort een werkplaats waar gemaakt kan worden. Een omgeving waar een fysieke verkenning of het werken met spullen vanzelf spreekt. Waar alle zintuigen betrokken kunnen raken bij het werk. Waar er tijd is om zijpaden in te slaan en iets uit te proberen zonder vooraf te weten wat het wordt en of het goed wordt.

**Een werkplaats waar samen
gewerkt kan worden, waar we
deel kunnen nemen in en aan
elkaars werk.**

Van november tot en met mei krijgt de werkplaats vorm in drie tweedaagse modules, twee begeleidingsdagen en een afsluitende manifestatie.

Beweging

In de werkplaats 20-21 brengt een groep deelnemers ieder een eigen praktijkproject in. Dat brengt onderwijsvernieuwers en organisatieveranderaars, kenniswerkers bij landelijke kennisinstellingen, kunstenaars die werken in onderwijs en organisaties en onderzoekers die de grenzen van praktijkgericht onderzoek oprekken bij elkaar in een gezamenlijke beweging.

De werkplaats krijgt in 20-21 gestalte door een samenwerking van onder meer een aantal landelijke kennisinstellingen zoals Vilans (ouderenzorg), Movisie (zorg en welzijn) en LKCA (cultuureducatie) en instellingen voor Hoger en Middelbaar Beroepsonderwijs zoals Hogeschool Utrecht, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Hogeschool Rotterdam, Christelijke Hogeschool Ede en ROC Midden Nederland. Met de meeste van deze partners werken we al langer samen aan duurzaam ontwikkelende samenwerking.

ng

Manieren van werken

Aan muzisch werken zijn ambachtelijkheid en oefening verbonden, zoals een cellist zijn toonladders moet oefenen en een beeldend kunstenaar de streken van haar kwasten.

In de werkplaats komt de ambachtelijkheid van *persoonlijk maken* onder meer tot uiting in het werken vanuit bronnen. En in het groeiende repertoire van kleine individuele interventies die we wendingen noemen. In *samen maken* door andere manieren van feedback te oefenen zoals een brief schrijven, metaforen uit te wisselen en te werken met de spullen op tafel. En in een rijke variatie aan muzisch geïnspireerde vormen van gesprek. In *kennis maken* rekken we de bandbreedte van kennis op door relevante praktijkervaringen op verschillende manieren te annoteren: schrijven, verbeelden, laten klinken en belichamen. In *publiek maken* gaat het spectrum van een presentatie op basis van de klassieke retorica tot vormen waarin publiek letterlijk mee-maakt. Op deze basis ontwikkelt iedere deelnemer gaandeweg een eigen repertoire van variaties die doorwerkt in zijn of haar werk en organisatie.

Hoe werkt de werkplaats?

1 Iedere deelnemer brengt een eigen praktijkopgave of -onderzoek in om aan te werken. De werkplaats biedt tijd en ruimte om daar met anderen samen aan te werken. Tussen de modules in doe je, mede gevoerd door het muzisch perspectief, grotere of kleinere interventies in het werk om de eigen praktijkopgave of -onderzoek verder te brengen.

2 Daarnaast is er een tweede uitdaging. Wat maak je gedurende de looptijd van de werkplaats puur om het plezier van het maken zelf en nog zonder directe toepassing of doel? Wat is een op zichzelf staand maakspoor in beeld, in fysieke zin, in muziek of met materialen die jou passen? Je maakt ruimte voor het laten ontstaan van onverwachte ontdekkingen en betekenissen.

3 Op het gedeelde platform www.musework.nl heeft elke deelnemer een eigen profiel en werkt hij/zij aan een eigen collectie van praktijkreflecties. Na de slotmanifestatie volgt de uitnodiging om door een essay, artikel, film, voorstelling of andere presentatie de voor jou relevante inzichten publiek te maken. We helpen je bij het publiek worden met jouw resultaten zodat we de doorwerking van jouw onderzoek in jouw praktijk versterken.

Zo wakkert het muzisch perspectief makerschap en maakprocessen in onderzoek en onderzoekend werken aan zonder zelf een methode te willen zijn.

Aanmelden en praktische informatie

Wanneer

In drie tweedaagse bijeenkomsten aangevuld met twee begeleidingsbijeenkomsten werken we gezamenlijk om een ieders onderzoek verder te brengen. De bijeenkomsten zijn gepland op de volgende data:

19 en 20 november 2020   Onderzoekswerkplaats I

18 december 2020   Begeleidingsbijeenkomst

21 en 22 januari 2021   Onderzoekswerkplaats II

19 februari 2021   Begeleidingsbijeenkomst

1 en 2 april 2021   Onderzoekswerkplaats III

13 mei 2021   Slotmanifestatie

We vragen een tijdsinvestering van 60 tot 80 uur over de looptijd van vijf maanden. Dit bestaat uit deelname aan het onderzoeksprogramma aangevuld met eigen onderzoeksactiviteiten. Tevens vragen we je om na de werkplaats je resultaten te delen in een artikel in een vorm naar keuze.

Kosten

Om de directe kosten van locaties, catering, publicatie en sommige gastsprekers te kunnen voldoen wordt een financiële bijdrage gevraagd van €1000,- voor het hele traject. Sommige deelnemers (ZZP-ers, kunstenaars) zijn niet in staat dit bedrag op te brengen. Vrijstelling is mogelijk. Dan vragen we daar in overleg een andere tegenprestatie voor terug.

Aanmelden

Ben je geïnteresseerd of wil je meer informatie? Aanmelden kan rechtstreeks via e-mail bij het Lectoraat Kunst en Professionalisering: peter.rombouts@hku.nl. Na aanmelding plannen we een startgesprek in met jou en één of meerdere begeleiders.

**Meer over de Werkplaats Muzisch
Onderzoek op www.musework.nl**

CONTACT

**bart.vanrosmalen@hku.nl
peter.rombouts@hku.nl**

De werkplaats muzisch onderzoek is een initiatief van HKU-
lectoraat Kunst en Professionalisering en HU- lectoraat
Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek.